

Kaas & Mulvad
Nils Mulvad og Kjeld Hansen
Ellebjergrvej 25
8240 Risskov

Fødevareministeriets Klagecenters afgørelse af 29. maj 2012 om afslag på aktindsigt i underretninger om MRSA

Jeg har nu foretaget min endelige gennemgang af jeres sag og vedlægger min endelige redegørelse.

Dok.nr. 12/02733-66/MVE
Bedes oplyst ved henvendelse

+ bilag

Jeg må – som det fremgår af den endelige redegørelse – efter min gennemgang fastholde det, som jeg anførte i den foreløbige redegørelse af 16. januar 2014, med nogle yderligere bemærkninger.

Som det fremgår af redegørelsen – som jeg henviser til – er det min opfattelse, at oplysninger om MRSA-smitte i en svinebesætning ikke kan anses for oplysninger om enkeltpersoners helbredsforhold, og at oplysningerne derfor ikke er omfattet af bestemmelsen i offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 1.

Det er også min opfattelse, at risikoen for, at en offentliggørelse vil medføre økonomisk skadevirkning for besætningsejerne, ikke alene ved oplysningerne fra Statens Serum Institut om mistede kunder og dermed mistet omsætning er tilstrækkeligt underbygget og sandsynliggjort til, at der kan meddeles afslag på aktindsigt efter offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 2.

Det er ligeledes min opfattelse, at hensynet til muligheden for i fremtiden at kunne gennemføre kontrolbesøg hos svineproducenterne ikke kan medføre en begrænsning i adgangen til aktindsigt efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 4, sammenholdt med miljøoplysningslovens § 2, stk. 6.

Bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 6, som der også er henvist til i miljøoplysningslovens § 2, stk. 6, kan heller ikke anvendes som hjemmel til at undtage oplysningerne, fordi aktindsigt vil være skadeligt af hensyn til offentlig kontrol mv.

Spørgsmålet om aktindsigt i de omhandlede oplysninger skal herefter afgøres efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, således at de hensyn til at undgå stigmatisering mv., som myndighederne har anført, indgår i vurderingen efter bestemmelsen.

Det er min opfattelse, at det ikke kan udelukkes, at befolkningens reaktion – hvad enten den kan anses for berettiget eller ej – på forekomst af sygdom hos dyr, som mennesker omgås og kan blive smittet af, kunne nå et niveau, hvor hensynet til at undgå stigmatisering mv. af de berørte er et hensyn, som kan varetages ved bestemmelsen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6.

Det kan heller ikke udelukkes, at hensynet efter omstændighederne ville kunne rummes inden for miljøoplysningsdirektivets art. 4, stk. 2, og dermed være i overensstemmelse med miljøoplysningslovens § 2, stk. 6.

På baggrund af det samlede materiale, som er tilvejebragt i den foreliggende sag, er det mit indtryk, at der i en vis udstrækning foreligger et problem med sociale konsekvenser (stigmatisering) i forhold til mennesker, som er eller kan være smittet med MRSA. Jeg har stor forståelse for de vanskeligheder, som dette kan medføre for de berørte, og jeg har også forståelse for, at myndighederne – inden for rammerne af lovgivningen – er meget opmærksomme på hensynene til disse mennesker, bl.a. i vurderingen af spørgsmål om aktindsigt.

Heroverfor står imidlertid det retsgrundlag, som det foreliggende spørgsmål skal bedømmes efter.

Som nærmere anført i min foreløbige redegørelse fremgår det således bl.a. af forarbejderne til offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, at bestemmelsen er tiltænkt et snævert anvendelsesområde, og at den kun forudsættes anvendt i begrænset omfang, hvor der er et klart behov for det.

På det foreliggende område følger det yderligere af de særlige regler i miljøoplysningslovens § 2, stk. 3 og 6, at bestemmelsen har et endnu snævrere anvendelsesområde end normalt. Det skyldes, at miljøoplysningsloven – og de bagvedliggende EU-direktiver mv. – bygger på det principielle synspunkt, at der bør være særligt vidtgående adgang til aktindsigt for offentligheden, når det drejer sig om miljøoplysninger.

Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at det efter de nævnte regler skal være netop meddelelse af aktindsigt i de omhandlede oplysninger, der indebærer – eller i hvert fald væsentligt understøtter – den omhandlede stigmatisering. I det omfang problemet med stigmatisering i det væsentlige består uafhængigt af spørgsmålet om meddelelse af aktindsigt i oplysningerne, er der således ikke grundlag for afslag efter de nævnte bestemmelser.

På denne baggrund må der efter min opfattelse stilles betydelige krav til dokumentation af de hensyn til at undgå stigmatisering mv., som i givet fald skal begrunde et afslag på aktindsigt i den foreliggende sag. En sådan dokumentation må tilvejebringes af de ansvarlige myndigheder, og den må bygge på et gennemarbejdet og pålideligt grundlag, således at der – f.eks. i form af valid informationsindsamling hos et tilstrækkeligt udsnit af berørte enkeltpersoner eller af myndigheder mv. med særlig indsigt – er reelt anvendelig dokumentation for antagelsen om, at netop aktindsigt i de omhandlede oplysninger vil have de anførte skadevirkninger i forhold til de berørte enkeltpersoner.

Jeg har gennemgået det supplerende materiale, som myndighederne har tilvejebragt, og jeg finder at måtte konstatere, at det ikke lever op til disse krav.

Jeg har i den forbindelse bl.a. hæftet mig ved, at materialet fra Det Ethiske Råd og Weekendavisen ikke rummer nogen form for nærmere dokumentation for de anførte synspunkter om stigmatisering, og at de e-mails, som er tilvejebragt af Statens Serum Institut, har en forholdsvis sporadisk og uunderbygget karakter og herunder ikke synes at bygge på et nærmere gennemarbejdet metodegrundlag. Særligt med hensyn til Alice Løvendahl Sørensens masterprojekt bemærker jeg, at det af en af de nævnte e-mails (fra Alice

Løvendahl Sørensen selv) fremgår, at projektet ikke har "fokus på stigmatisering, men på hvilken betydning, det har at være bærer af MRSA i eget hjem og oplevelsen af egen sundhed at vide, at man er positiv bærer".

Det er således sammenfattende min opfattelse, at myndighederne ikke har tilvejebragt et oplysningsgrundlag, som gør det muligt at undtage de omhandlede oplysninger fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, jf. miljøoplysningslovens § 2, stk. 3 og 6.

Jeg har henstillet til Fødevareministeriets Klagecenter at sørge for, at jeres sag bliver genoptaget, og at der bliver truffet en ny afgørelse i lyset af det, som jeg har anført.

Jeg henviser i øvrigt til den endelige redegørelse.

Jeg har sendt en kopi af dette brev til Fødevarestyrelsen.

Jeg har bedt Fødevareministeriets Klagecenter om at underrette mig om resultatet af den nye afgørelse.

For god ordens skyld bemærker jeg, at jeg også har sendt en kopi af den endelige redegørelse til organisationen Danske Svineproducenter, da jeg fra Danske Svineproducenter har modtaget et responsum om sagen af 27. marts 2014 udarbejdet af advokat Hans Sønderby Christensen.

Jeg lægger en nyhed om sagen på www.ombudsmanden.dk i dag.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen